

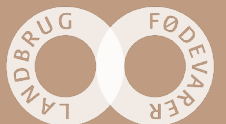
Landbrugsdrift og natur

Winnie H. Brøndum

Miljø og land

SEGES 13. november 2018

SEGES

Landbrugsdrift og natur

1. Hvad arbejder naturteamet med og hvordan?
2. Udfordringerne og rammebetingelser
3. Naturpakken

Hvem er vi på SEGES?

- Landmænd/kvinde
- Biologer
- I tæt samarbejde med
- Agronomer
- Ingeniører
- Geologer
- Landinspektører
- Lokale rådgivere
- Jurister, m.fl.

SEGES

Foto: Økologisk Landsforening

Foto: Linda Udklit

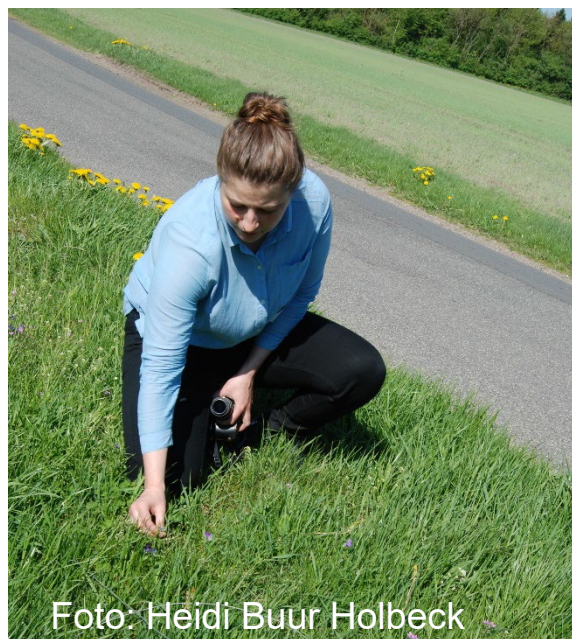

Foto: Heidi Buur Holbeck

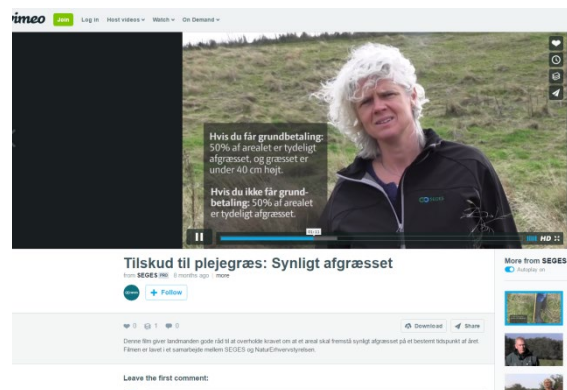

Foto: Linda Udklit

Fokus på udfordringer og nye og bedre muligheder

- Naturbeskyttelsesloven
- Habitatdirektivet
- Krydsoverensstemmelse
- Driftsloven
- Miljøeffekter på naturen
- Osv.
- Naturpleje
- Landdistriktsprogrammet
- Landbrugsreform
- Miljøordninger
- Markvildt
- Osv.

SEGES

Faktaark - Smag på Landskabet

NATURPLEJE HVORFOR ER DET NØDVENDIGT, HVAD ER EFFEKTEN, OG HVAD ER MÅLET?

Det helt korte svar er, at uden naturpleje gror naturarealerne til. Naturpleje holder arealerne åbne til gavn for mange planter og insekter og bremser dermed tilbagegangen i biodiversiteten.

Hvad betyder biodiversitet?
Biodiversitet betyder "mangfoldigheden af levende organismer". Ordet er dannet af ordene "bio", der betyder liv og ordet "diversitet", der betyder forskellighed. Biodiversitet opges både ud fra forskelligheden af arter, gener og økosystemer, men arterne er det mest brugte mål for biodiversitet.

Hvad handler bevarelsen af biodiversitet om?
Biodiversitet handler om at sikre variation i arter for alle organismegrupper, dvs. både dyr, planter, svampe, mikroorganismer m.m. Selvom de højerestående dyr og planter samlet set kun udgør en meget lille andel af alle arter, er det dem, vi normalt fokuserer på, fordi de er synlige og genkendelige. Når man taler om at sikre og bevare biodiversitet, gælder det også alle de mindre synlige arter som jordlevende midler, insekter, svampe og mange andre arter, som vi normalt ikke beskæftiger os meget med.

Hvordan sikrer man biodiversiteten?
Biodiversitet sætter fokus på de arter, der er mest akut truede og sjældne. Mål for biodiversitet handler derfor normalt om at sikre og bevare sjældne og truede arter for at fastholde mangfoldigheden. Udgangspunktet for biodiversitetens mål er dermed ikke at sikre den "almindelige" natur, som f.eks. viber, agerhøns og rådyr, men fokus er på de meget sårbare og sjældne arter. Det betyder ikke, at det ikke er vigtigt at sikre og pleje den "almindelige" natur, da mange af de mere almindelige arter også kan være i tilbagegang uden dog at være truede, og den "almindelige" natur er i mange tilfælde grundlaget for levesteder for mere sjældne arter. Men mange af de sjældne arter er netop sjældne og i tilbagegang, fordi de udløser helt særlige krav til levestedet. Derfor kræver arbejdet med at sikre de sjældne og truede arter, at der foretages en meget målrettet plejeindsats med fokus på den enkelte arts krav til levestedet.

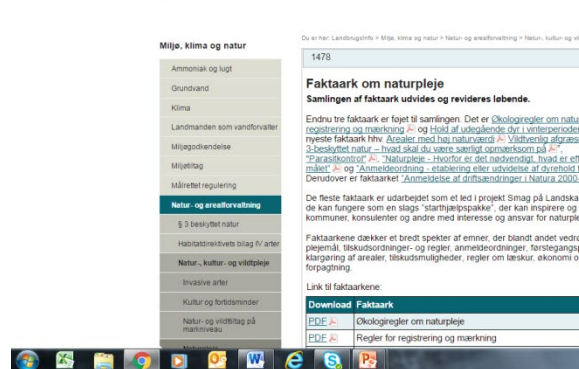
Biodiversitetskortet
Miljøministeriet har fået udarbejdet et **biodiversitetskort**, som er et danmarkskort over kortlagte og potentielle levesteder for de arter, der er allermost truede og sjældne (de såkaldte rødlistede arter). Biodiversitetskortet viser de vigtigste naturområder, hvor indsatsen kan målrettes effektivt for at sikre de rødlistede arter og sikre Danmarks mest værdifulde natur. Det giver desuden oversblik over, hvilke arter der lever på en specifik lokalitet (hvis de er registreret).

SEGES

- Og på at styrke vidensniveauet

Faktaark - Smag på Landskabet

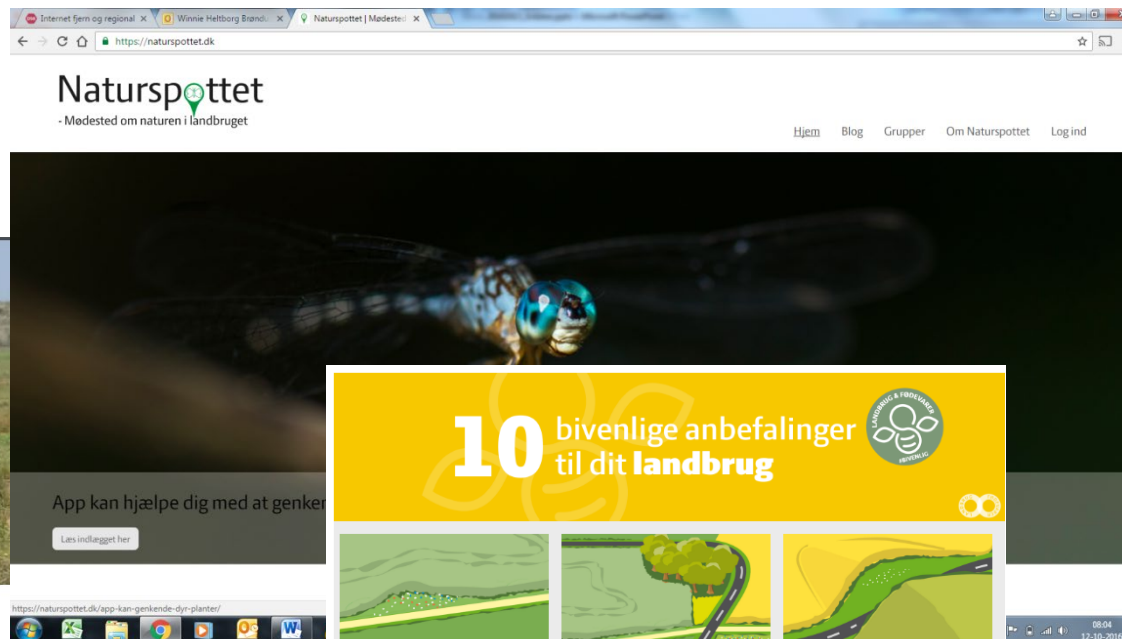
ANMELDELSE AF DRIFTSÆNDRINGER I NATURA 2000-OMRÅDER

Naturbeskyttelseslovens § 19 b stiller krav om, at en række aktiviteter i Natura 2000-områder skal anmeldes til kommunen. De anmeldelsespligtige aktiviteter omfatter bl.a. helt almindelige driftsændringer, der ellers ikke kræver en tilladelse, godkendelse eller dispensation efter den gældende lovgivning.

Eksempler på anmeldelsespligtige aktiviteter, der kan få betydning, når der bliver lavet aftaler om afgræsning m.m. i Natura 2000-områderne:

Myndighederne har vedtaget, at de lysåbne naturarealer i Natura 2000-områderne skal sikres den nødvendige drift/pleje. Plejen skal sikres ved, at lodsejerne frivilligt kan søge en række målrettede tilskudsordninger under Landdistriktsprogrammet.

Inden du som dyreholder, forpagter eller lodsejer træffer en aftale om naturpleje på arealer i Natura 2000-området, bør du vide at det kan kræve en forhåndsanmeldelse til kommunen, når du ikke

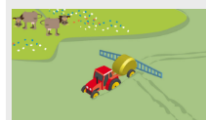
1 Bevar og pas på småbiotoperne i agerlandet - markveje, diger, markskel, læhegn, remiser, grøftekanter og vejrabatter kan være gode levesteder for bierne

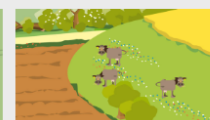
2 Udtag arealer permanent til natur i forlængelse af eksisterende naturarealer, fx ukrante hjørner af marken. Gerne soleksponeret og på tør og sandet jord

3 Slå ikke vejrabatter, grøfter, markskel og brak- eller græsarealer når blomsterne blomstrer. Vær dog opmærksom på slåningsfrister i landbrugsordninger

4 Sørg for, at der ikke sker spild og afdrift til naturområder og småbiotoper, når du gødske og sprøjter - fx ved at holde afstand

5 Pas på og plej eksisterende naturarealer såsom overdrev, enge og heder med ekstensiv græsning eller høslæt, så der er blomster igennem hele sæsonen

6 Bevar de gamle træer i læhegn, markskel og andre steder på din ejendom

SEGES

Metoder og virkemidler

- Rådgivning af rådgiverne og landmænd
- Generel information
- Temadage, seminarer og konferencer
- Projekter, faglig udredning
- Arbejdsgrupper, workshops og møder med ministerier, kommuner og forskningsinstitutioner
- Bidrag til høringssvar
- Præsentationer og indlæg – til alle der vil lytte
- Hjælp til tvister/retssager m.m.

- Projekter på tværs, myndigheder og universiteter

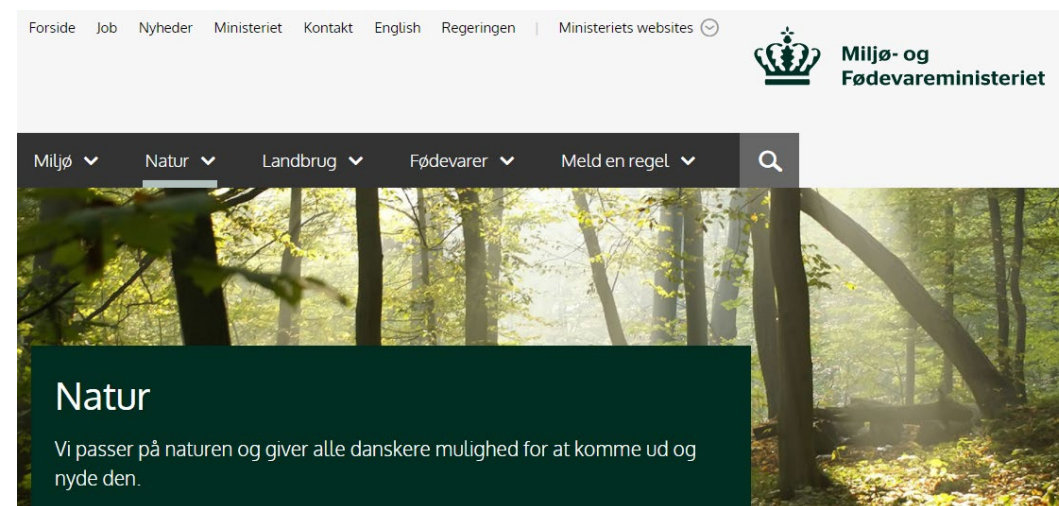
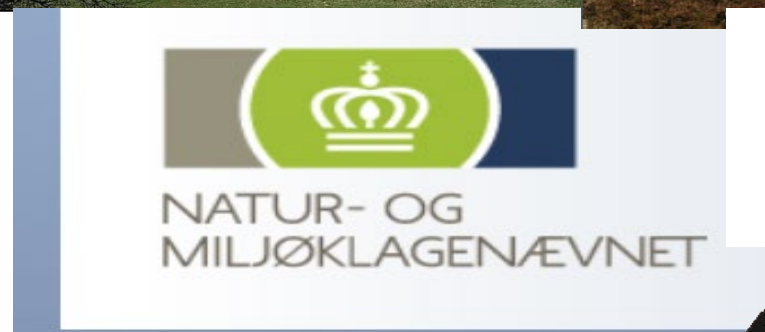

På en temadag i 2016 gik turen til naturareal ved Kaas langs Venøbugten i naturskønne omgivelser. Foto: Heidi Buur Holbeck, SEGES.

Udfordringer/Rammebetingelser...

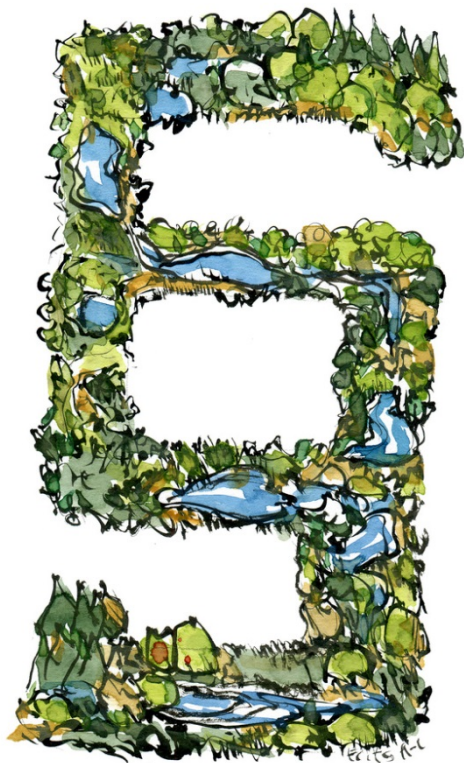

Et eksempel

SEGES

Naturlovgivning sætter rammer for produktionen

Frits Ahlefeldt-Laurvig

SEGES

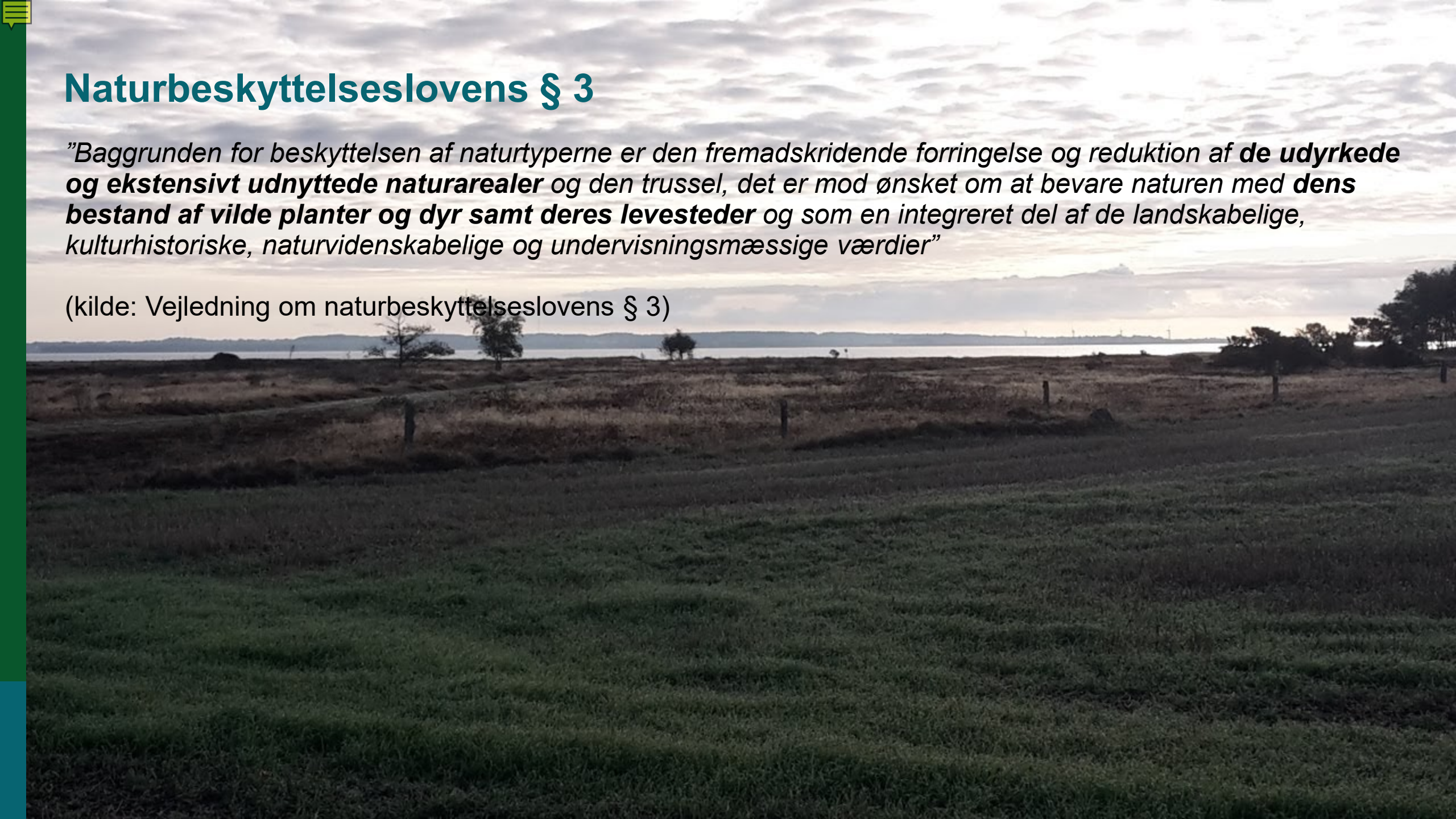
- Naturbeskyttelsesloven
- Husdyrgodkendelsesloven
- Habitatdirektivet/fuglebeskyttelsesdirektivet
 - Naturtyper og bilag IV-arter

Naturbeskyttelseslovens § 3

*”Baggrunden for beskyttelsen af naturtyperne er den fremadskridende forringelse og reduktion af **de udyrkede og ekstensivt udnyttede naturarealer** og den trussel, det er mod ønsket om at bevare naturen med **dens bestand af vilde planter og dyr samt deres levesteder** og som en integreret del af de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier”*

(kilde: Vejledning om naturbeskyttelseslovens § 3)

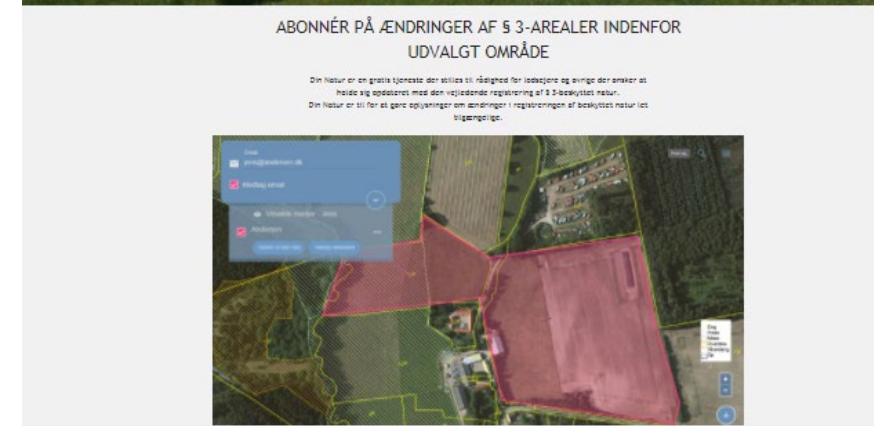
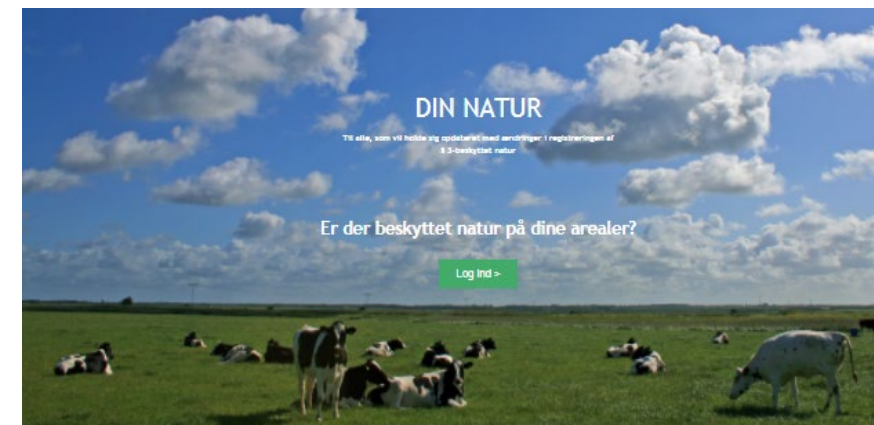
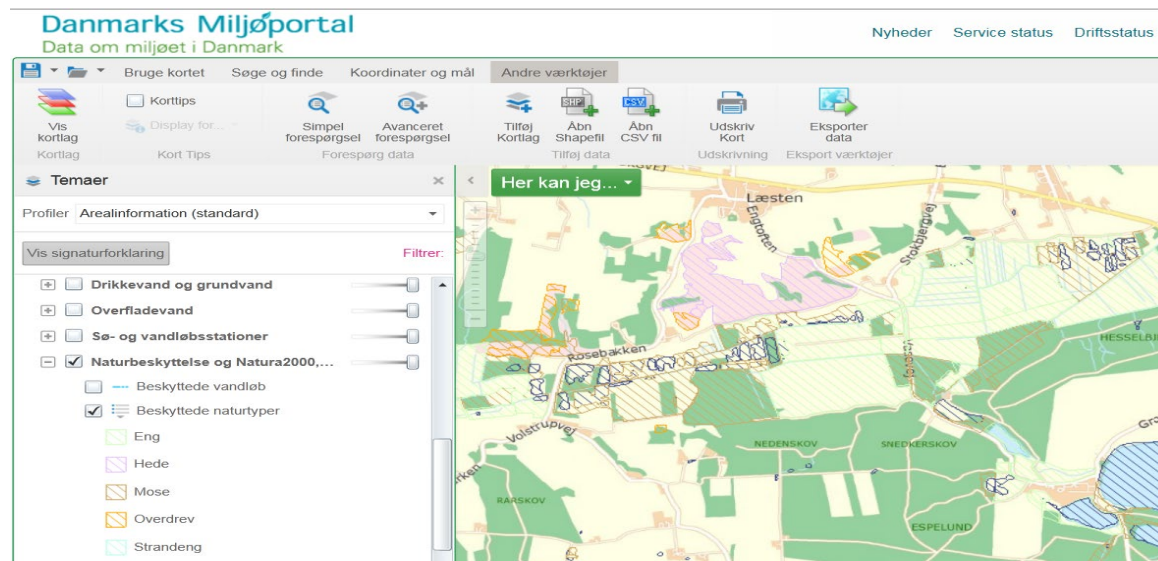

***udyrkede og ekstensivt udnyttede naturarealer
bevare naturen med dens bestand af vilde planter og dyr samt deres
levesteder***

§ 3 ER KUN VEJLEDENDE REGISTRERET

- Den faktiske tilstand på arealet, der er afgørende
- Registreringen er **kun vejledende**
- Arealer kan "vokse sig ind" i og "ud af" beskyttelse
- *Registreringen har ingen umiddelbar konsekvens*

Konsekvens ved integration i anden lovgivning - Krydsoverensstemmelse

Ændring af KO-regler vækker bekymring: Dybt beklageligt

Torsdag 3. maj 2018 | 10:57

Skrevet af **Rasmus Willese** | Udskriv

Konsekvens ved integration i anden lovgivning - Husdyrloven

- § 3 af en vis størrelse eller beliggende i Natura 2000 områder er omfattet af husdyrgodkendelseslovens totaldepositionskrav
- Kategori 1 og kategori 2 natur
- Maks 0,2 - 1 kg N/ha/år!!!
- Visse § 3 arealer er omfattet af krav om konkret vurdering

Konsekvens ved integration i anden lovgivning - Husdyrloven

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau (fra det samlede, ansøgende anlæg)
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1 (ammoniakfølsomme habitatnaturtyper, § 3 heder og overdrev inden for Natura 2000)	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden. 0,2 - 0,7 kg N/ha/år
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2 (§ 3 heder > 10 ha, § 3 overdrev > 2,5 ha, højmoser og lobeliesøer uden for Natura 2000)	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition $\geq 1,0$ kg N/ha pr. år.

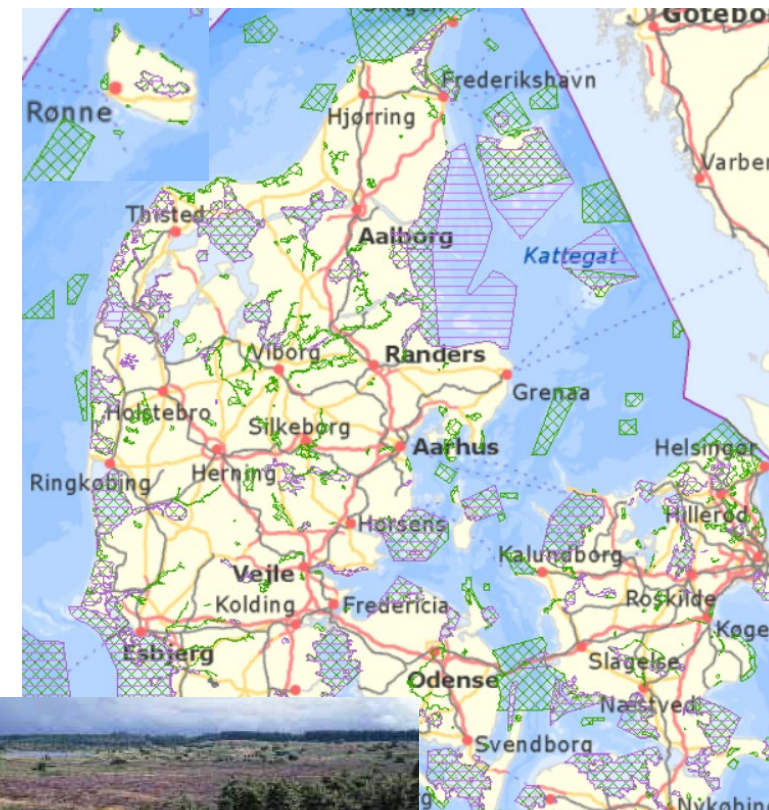
Habitatdirektivet/fuglebeskyttelsesdirektivet

- EU's naturbeskyttelsesdirektiver, fuglebeskyttelsesdirektivet og habitatdirektivet, pålægger EU's medlemslande at bevare en række arter og naturtyper, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Det skal ske ved at udpege særlige områder, hvor disse arter og naturtyper er beskyttede.

Natura 2000-områder, Habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet

- Fuglebeskyttelsesområder i Danmark: 14.700 km²
- Områder på land: 2600 km² - 6 % af Danmarks landareal
- Marine områder: 12.100 km² - 11 % af Danmarks havareal
- 9.200 km² af fuglebeskyttelsesområderne er samtidig udpeget som habitatområde
- Habitatområder i Danmark: ca. 19.300 km²
- Områder på land: ca. 3.150 km²
- Marine områder er ca. 16.150 km²

Direktivernes betydning for rammerne

- Restriktiv administration for godkendelse af planer- og projekter
- Anmeldelsespligt for alm. lovlige landbrugsaktiviteter
- Udpegning og forvaltning af Natura 2000 områderne – plejetiltag, genopretning og udvidelse af naturtyper via frivillige aftaler eller ekspropriation
- Administrative retningslinjer: f.eks. skærpede regler i husdyrloven – fra merbelastning til total belastning
- Reservatbestemmelser/jagtregulering
- Tilskudsmuligheder

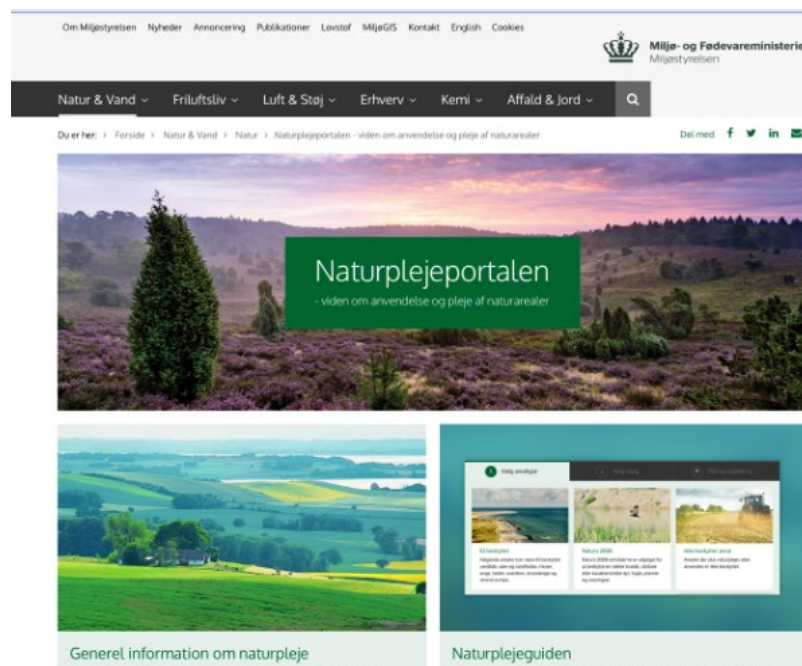
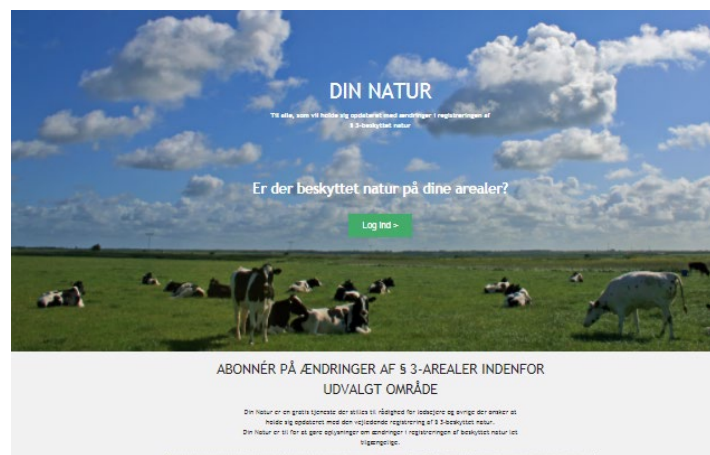
Habitatdirektivets bilag IV-arter

- Dyre- og plantearter, som Danmark ifølge habitatdirektivet har et særligt ansvar for at beskytte
- Bilag IV-arter er både sjældne arter og mere alm. arter som spidssnudet frø
- Der kan ikke gives tilladelse til at gennemføre aktiviteter, der kan indebære, at yngle- og rasteområder for bilag IV-arter beskadiges eller ødelægges
- Land- og skovbrug skal tilrettelægge aktiviteter, så levevilkårene for dyrene ikke forringes
- Oftest på naturarealer og i småbiotoper
- Af og til på ekstensive landbrugsarealer

Naturpakkeinitiativer

- Styrket informationsniveau
- Permanent genopdyrkningsret
- Erstatningsnatur
- Ammoniakregulering
- Justering af Natura 2000-områdeafgræsning

Offentlig høring af forslag til justerede Natura 2000-områdegrænser

Forslag til de justerede Natura 2000-områdegrænser er i offentlig høring i perioden 28. september 2017 til 3. januar 2018. Alle kan komme med deres bemærkninger i denne periode.

Informationsmateriale og oplysning

Miljø- og
Fødevareministeriet
Miljøstyrelsen

Appen for beskyttet natur

Adgang til kort over § 3-registreringen, naturbesigtigelser og kulturminder - mens du er i felten

Modtag notifikation når du er tæt på § 3-registreret natur eller fredet fortidsminde

Tilgængelig til
Android og iPhone nu

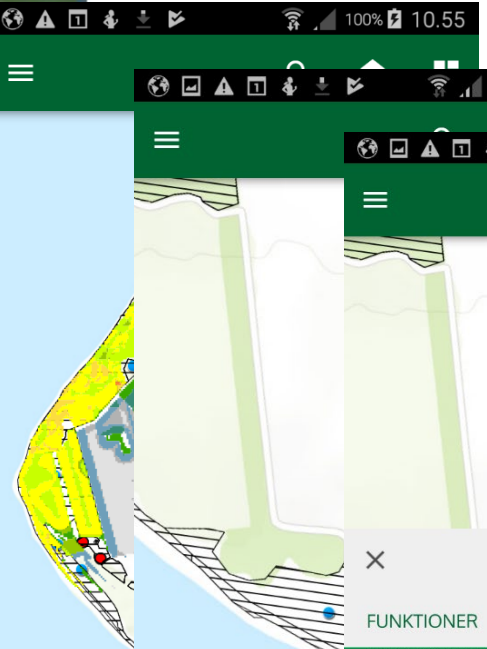
§ 3-registreret natur og § 3-udpegede vandløb

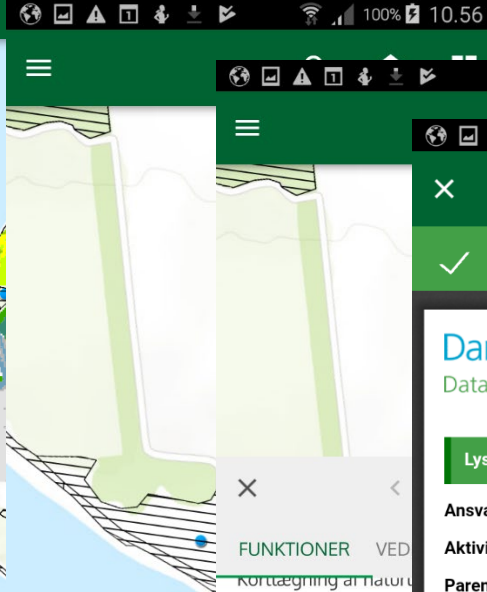
Naturbesigtigelser og -kortlægninger

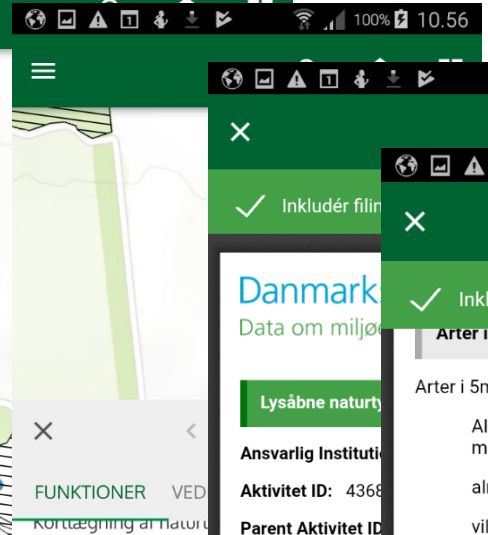
Fredede fortidsminder og sten- og jorddiger

Danish Geodata

Danish Geodata Agency,

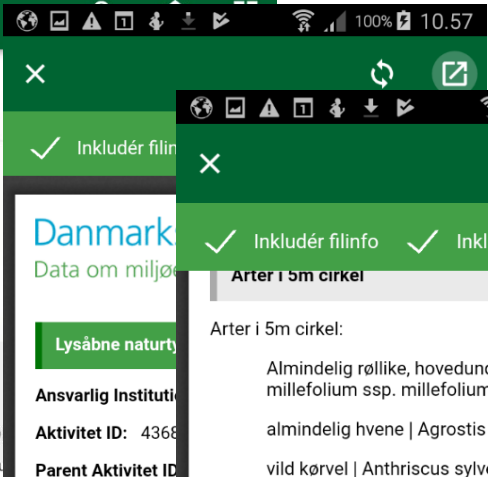
FUNKTIONER VED
Kortlægning af natur

Aktivitetstype
Lysåbne naturtyper

Naturtype
Surt overdrev

Ansvarlig myndighed
Miljøstyrelsen

Se rapport fra besigtigelse
<http://naturereport.miljostyrelsen.dk>

Inkluder filinfo

Inkluder billeder

Danmark
Data om miljø

Lysåbne naturtyper

Ansvarlig Institution
Aktivitet ID: 4368
Parent Aktivitet ID: 4368
Reference:
Startdato: 27-10-2016
Indsamlingsformål:
Sted: h16/_7583_Tild
(h16/_7583_Tild)

Arter i 5m cirkel

Arter i 5m cirkel:

- Almindelig røllike, hovedunderart | *Achillea millefolium* ssp. *millefolium*
- almindelig hvene | *Agrostis capillaris*
- vild kørvæl | *Anthriscus sylvestris*
- bjerg-rørhvene | *Calamagrostis epigejos*
- almindelig knopurt | *Centaurea jacea*
- ager-tidsel | *Cirsium arvense*
- hundegræs | *Dactylis glomerata*
- bakke-nellike | *Dianthus deltoideus*
- almindelig kvik | *Elytrigia repens*
- rød svingel | *Festuca rubra*
- gul snorre | *Galium verum*
- blodrød storkenæb | *Geranium sanguineum*
- almindelig pimpinelle | *Pimpinella saxifraga*
- eng-rapgræs, s.str. | *Poa pratensis* ssp. *pratensis*

Fremtiden?

SEGES

VISION

EN RIG OG MANGFOLDIG NATUR SKAL VÆRE EN ATTRAKTIV OG INTEGRERET DEL AF EN BÆREDYGTIG LANDBRUGSPRODUKTION

1. **MÅL** Indsatsen for naturen skal være målrettet
2. **MÅL** Bedre integration og samspil mellem natur og landbrugsproduktion
3. **MÅL** Pleje af natur- og biodiversitet skal være en attraktiv og anerkendt driftsgren
4. **MÅL** Vi vil skabe viden om - og begejstring for - natur hos landmanden
5. **MÅL** Vi vil sikre, at den nyeste viden om natur bringes i spil.

Spørgsmål?

Modificeret fra Frits Ahlefeldt-Laurvig